# ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

Bu bölümün cevapları en son sayfadadır.

| | |
|---|---|
| | A. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız. |
| 1 | İslam âlimleri ile Batılı din bilimcilerinin din tanımlarında bulunan temel farklılıklar nelerdir? Açıklayınız. |
| 2 | Batı'da Dinler Tarihi'nin ortaya çıkışının sebepleri nelerdir? Açıklayınız. |
| 3 | Dinler Tarihi'ni tanımlayınız. Konusu ve metodunu açıklayınız. |
| 4 | Dinler Tarihi alanında yapılmış önemli çalışmalardan beş tanesini yazınız. |
| 5 | Dinleri öğrenmenin İslam açısından önemini kısaca açıklayınız. |

| | |
|---|---|
| | B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız. |
| 1 | Din, inanç olarak içtenlikle kabul edildiği ve tam manasıyla kavrandığı takdirde, karakter ve kişiliği tamamen değiştirebilecek güçte bir genel hakikatler sistemidir.<br>**Yukarıdaki din tanımı aşağıdaki isimlerden hangisine aittir?**<br>A) Mircea Eliade (Mirsa Eliyade)<br>B) Muhammed İkbal<br>C) Tahanevî<br>D) İsmail Çalışkan<br>E) Max Müller (Maks Müller) |
| 2 | **"Din, derin manevi tecrübenin bir türüdür." tanımı aşağıdaki disiplinlerden hangisine ait bir tanımlamadır?**<br>A) Psikoloji<br>B) Sosyoloji<br>C) Felsefe<br>D) Teoloji<br>E) Ahlak |
| 3 | **Dinin kurumsal yapısı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**<br>A) Din; kelamı, tasavvufu, ibadeti, hukuku, sanatı, yorumu ve geleneği içerir.<br>B) Dinin bireysel ve toplumsal yanları vardır.<br>C) Din, inananlara bir yaşam tarzı sunar.<br>D) Din, fikir tatbikatı açısından sistemleşememiştir.<br>E) Din, insanların dünya ve ahiret mutluluğu amacıyla oluşturulmuştur. |

| | |
|---|---|
| **4** | **Dinler Tarihi'nin metodu ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**<br>A) Duyguları ve ön yargıları ayrı tutar.<br>B) Dinleri mukayese ederken, onları üstünlük, doğruluk ve yanlışlık bakımından da değerlendirir.<br>C) Dinleri tarafsız bir şekilde oldukları gibi ele alıp inceler.<br>D) Dinin savunmasını yapan ilahiyat bilimlerinden ayrıdır.<br>E) Objektif bir bakış açısı ile çalışır. |
| **5** | **Aşağıdakilerden hangisi Dinler Tarihi'nin temel kaynakları arasında sayılamaz?**<br>A) "Fünûnu'l-Efnân"<br>B) "Tahkîku Mâ li'l-Hind"<br>C) "Beyânü'l-Edyan"<br>D) "Kitâbu'l-Fasl fi'l-Milel ve'l-Ehvâi ve'n-Nihal"<br>E) "el-Milel ve'n-Nihal" |

C. Aşağıda boş bırakılan yerleri verilen uygun kelimelerle doldurunuz.

| | | |
|---|---|---|
| **~~Din Bilimine Giriş~~**<br>**Dinler Tarihi**<br>**~~Hinduizm~~**<br>**Hıristiyanlık**<br>**~~Statik~~**<br>**~~Ehl-i Kitap~~**<br>**~~Dinamik~~**<br>**~~Vicdan~~**<br>**Merhamet**<br>**Münafık** | **1** | Din, ……Statik……………… değil, ……Dinamik……………… bir yapıdadır. |
| | **2** | Din, ……Vicdan………………duygusunu harekete geçirerek, insanı kötülükten alıkoymaya ve iyiliğe teşvik etmeye çalışır. |
| | **3** | "Tahkîku Mâ li'l-Hind" adlı eser, ……Hinduizm…………konusunda tarafsız kaleme alınmış önemli bir eserdir. |
| | **4** | Friedrich Max Müller'in (Maks Müler) ……Din Bilimine Giriş…………adlı eseri, Avrupa'da Dinler Tarihi'nin başlangıç noktası kabul edilir. |
| | **5** | Kur'an-ı Kerim'de genellikle Yahudiler ve Hıristiyanlar için ……Ehl-i Kitap……….kavramı kullanılır. |

D. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanları "D", yanlış olanları "Y" ile işaretleyiniz.

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Doğru mu? (D) Yanlış mı? (Y)** | **1** | (Y) | İslam dünyasında din, sevgi ve inanca indirgenerek vicdanlarda yaşanan; Batı'da ise hayatın bütününü içine alan bir olgu olarak görülür. |
| | **2** | (D) | Din, içine düştüğü yalnızlık ve çaresizlik karşısında insana ümit, teselli ve güven sağlayan bir sığınaktır. |
| | **3** | (Y) | Cumhuriyet öncesi dönemde Dinler Tarihi ile ilgili kaleme alınan ilk eser, Şemseddin Sami'nin ~~Tarih-i Edyan~~ Esatir isimli kitabıdır. |
| | **4** | (Y) | Gazali'nin ~~"el-Milel ve'n-Nihal"~~ er-Reddü'l-Cemîl adlı eseri, mukayeseli Dinler Tarihi çalışmalarının ilki kabul edilir. |
| | **5** | (D) | Batı'da İslam üzerine yapılan çalışmalar, Dinler Tarihi'nden ziyade oryantalistik çerçevede ele alınmaktadır. |

A. Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. İslam âlimleri ile Batılı din bilimcilerinin din tanımlarında bulunan temel farklılıklar nelerdir? Açıklayınız.

* İslam alimleri İslam dinini incelerken batılı din adamları evrensel anlamda tüm dinleri inceler.
* İslam alimleri İslam dininin özellikle ibadet esasları üzerinde dururken batılı din adamları ibadet kısmıyla ilgilenmeyip daha çok diğer dinlerle ilişkisine bakar.
* İslam alimleri dini derinden incelemeye alırken batılı din adamları felsefi bir bakışla ele alır.
* Batı'daki din tanımlarında, genellikle dinin kamusal alandan el çektirilmesi eğilimi gözlenirken İslam dünyasındaki din tanımlarında toplumsal yöne daha fazla ağırlık verildiği görülmektedir. Bunun sebebi Batı'da din, sevgi ve inanca indirgenerek vicdanlarda yaşanan; İslam dünyasında ise hayatın bütününü içine alan bir olgu olarak görülmesindendir.

2. Batı'da Dinler Tarihi'nin ortaya çıkışının sebepleri nelerdir? Açıklayınız.

* Sadece bilimsel kaygılar değil ideolojik çatışmalar, siyasal projeler ve oryantalist bakış açısı belirleyici olmuştur
* Bazı Avrupa ülkelerinde devletlerin laikleşmesi sonucunda dinî konuların öğretilmesi ve araştırılması kilisenin tekelinden çıkmıştır. Bu da Dinler Tarihi çalışmalarına hız kazandırmıştır.
* Dünyanın çeşitli bölgelerinde sömürgeleri ve yoğun ticari ilişkileri bulunan ülkeler, kendi çıkarlarına hizmet edecek, Doğu dilleri, kültürleri ve dinleri konusunda uzmanlara ihtiyaç duymuştur. Bu uzmanların oryaya koyduğu çalışmalar sayesinde sömürülen halkların üzerinde hâkimiyet kurmak daha kolaylaşmıştır.

3. Dinler Tarihi'ni tanımlayınız. Konusu ve metodunu açıklayınız.

Tanımı

Dinler Tarihi; tüm dinlerin tarihini inanç, ibadet, ahlak sistemlerini ve dinî kurumlarını inceleyen bir bilim dalıdır.

Konusu

Mensubu bulunan veya bulunmayan geçmişte veya günümüzde yaşayan tüm dinler

Metodu

dinleri tarafsız bir şekilde oldukları gibi tasviri (betimleyici) bir yöntemle, duygular ve ön yargılardan bağımsız bir şekilde ele alıp inceler. Dinleri mukayese ederken onları hak, batıl, doğru-luk, yanlışlık ve üstünlük bakımından değerlendirmeye tabi tutmaz.

4. Dinler Tarihi alanında yapılmış önemli çalışmalardan beş tanesini yazınız.

* İslam dünyasında dinleri tarafsız olarak ele almayan çalışmalar.

İslam dünyasında diğer dinlerle ilgili çalışmalar hicri ilk asırda başlamıştır. Bu dönemin bir ürünü olan "el-Fırak" ve "er-Redd" tarzı eserler, dinleri tarafsız olarak ele almadığı ve nesnel olmayan yaklaşımları nedeniyle modern Dinler Tarihi'nin amaç ve metotlarına aykırıdır.

Abdulkahir el-Bağdâdî'nin (ö. 1037) "el-Fark Beyne'l-Fırak" ile Gazâli'nin (ö. 1111) "er-Reddü'l-Cemîl" adlı eserleri bu tür çalışmalar arasında sayılır.

* Dinleri tarafsız olarak inceleyen çalışmalar

Aynı dönemlerde diğer dinleri objektif olarak inceleyen çalışmalar da yapılmıştır. Bunun en güzel örnekleri Bîrûnî'nin (ö. 1048) "Tahkîku Mâ li'l-Hind" ile Ebu'l-Meâli Muhammed b. Ubeydullah'ın (ö. 1092) "Beyânü'l-Edyan" adlı eserleridir. Özellikle Bîrûnî'nin adı geçen eseri, modern Dinler Tarihi bilimi için çok önemlidir. Bîrûnî, Müslüman bir âlim olarak diğer dinler konusunda objektif davranabilmiştir.

* Vahye Dayanan Dinler (Milel) ve Vahye Dayanmayan Dinler (Nihal) tarzında çalışmalar.

Vahye dayanan dinler için "milel" (dinler, milletler), diğer dinler için de "nihal" (yollar, mezhepler) terimleri kullanılmıştır. Milel-nihal tarzının en iyi örnekleri arasında İbn Hazm'ın (ö. 1064) "Kitâbu'l-Fasl fi'l-Milel ve'l-Ehvâi ve'n-Nihal" ile Şehristanî'nin (ö. 1153) "el-Milel ve'n-Nihal" isimli eserleri sayılabilir. Özellikle Şehristanî'nin adı geçen eseri, yüzyıllar boyu bilim çevrelerinde kaynak kitap olarak kullanılmıştır.

* Cumhuriyet Öncesi Kısas-ı Enbiya (Peygamberler Kıssaları) ve Esatir (Hikayeler, Masallar) türü yapılan çalışmalar.
Cumhuriyet öncesi dönemde Dinler Tarihi ile ilgili kaleme alınan ilk eser, Şemseddin Sami'nin Esâtir isimli kitabıdır. Masallar anlamına gelen Esâtir, Kur'an-ı Kerim'de geçen ve "Eskilerin Masalları" anlamına gelen "Esâtîru'l-Evvelîn" ifadesinden alınmıştır.
* Sistemli bir şekilde Tarih-i Edyan (Dinler Tarihi) türü yapılan çalışmalar.
Ahmet Mithat Efendi, Tarih-i Edyan (1911)
Mahmud Es'ad b. Emin Seydişehri, Tarih-i Edyan (1912-1915)
Es'ad, Tarih-i Edyan (1912)
M. Şemsettin Günaltay, Tarih-i Edyan (1922)
Hilmi Ömer Budda, Dinler Tarihi (1935)
Ömer Rıza Doğrul, Yeryüzünde Dinler Tarihi (1938)
Annamarie Schimmel, Dinler Tarihine Giriş (1955)

5. Dinleri öğrenmenin İslam açısından önemini kısaca açıklayınız.

Müslümanların daha önce kendilerine kitap verilenlerin düştüğü hatalara düşmemesi için onların dinlerini ve tarihlerini tanıması gereklidir.